

„Egy szoftver, ami segíteni tud Önnek”

Az ARITMA Consulting ajánlata:

egyszeruen
a KYBERNOS-szal,
avagy
termelésirányítás gomb-nyomogatással

próba verzió
1998. szeptember

A próba verzió CD lemezről legegyszerűbben

WINDOWS95/98,
WINDOWS NT
OS/2 WARP vagy
hálózatba kapcsolt DOS

operációs rendszerek alá telepíthető. A telepítéshez egy CD olvasóra van szükség és 60 Mbyte lemezterületre a C:, D: vagy a hálózati F: meghajtón.

A telepítés úgy történik, hogy a CD lemezen található KYBER könyvtárat az alkönyvtáraival együtt változtatás nélkül átmásoljuk az említett C:, D: vagy F: meghajtók valamelyikére. Például ha a gépünkben a CD olvasó az E: meghajtón van, akkor

```
C:\>xcopy E:\kyber\*. * C:\ /e
```

utasítás a megfelelő. Természetesen a másolás egérmuvelettel „drug and drop” módon is megtörténhet.

Az indítás az MSDOS ablakból történik. A kyber könyvtár alatt vannak az indító állományok. Ezek a következők:

```
kybc_gr.bat  
kybd_gr.bat  
kybf_gr.bat  
kybc_hu.bat  
kybd_hu.bat  
kybf_hu.bat
```

A negyedik betű mutatja azt a meghajtót, ahova a kyber könyvtárat lelepítettük, a gr és a hu pedig egy német és egy magyar nyelvű adatbázisra mutat. Mindkettő használható. Ha például a telepítést a D: meghajtóra végeztük, akkor a lehetséges két indító állomány a

```
kybd_gr vagy a  
kybd_hu
```

lesz.

Az operációs rendszerek beállítása (ellenőrzés)

WINDOWS 95/98:

```
config.sys-ben files=100  
Dos Protected Mode Interface: auto
```

WINDOWS NT:

```
config.nt-ben files=100  
Dos Protected Mode Interface: auto
```

OS/2 WARP:

```
config.sys-ben files=100  
Dos Protected Mode Interface: 5Mbyte
```

hálózati DOS:

```
config.sys-ben files=100  
device=himem.sys  
device=emm386 noems  
dos=high  
shell=c:\dos\command.com 2048 /p
```

A hálózati DOS kivételével a jó működéshez a lokális gépeken jelentős mennyiségű „cache” memória szükséges.

Tisztelt Felhasználónk!

Ön most egy olyan szoftvert tart a kezében, amely egy vállalat funkciógazdag tevékenységének teljes köru kiszolgálása mellett, a kezelést szinte csak gombok nyomogatására egyszerűsítette. Ezt az egyszerűsítést az automatizmusok kiterjedt alkalmazása és a fejlett algoritmusok tették lehetővé. Ha Ön a mintapéldán végigcsinálja a feltüntetett lépéseket, akkor ízelítot kaphat a rendszer erejéről.

Természetesen tudjuk, hogy az élet nem ilyen egyszerű. Sok a kivétel, a módosítás, amely bonyolítja a helyzetet. A rendszer lényege azonban abban rejlik, hogy ha a "kivételeket" mindjárt az elején megfelelően lekezeljük, és nem engedjük "elhatalmasodni", akkor a folyamatok - kis kitéró után - mindig visszaterelhetők a fonalba.

Az egész navigálás legfontosabb gombja a <Ctrl+F1>. Ezt két ujjal kell meghívni úgy, hogy az egyikkel a <Ctrl> billentyűt lenyomva tartjuk, a másikkal pedig az <F1> -gyet ütjük le. A megjelenő Rendszer Helpben a <PgUp> és <PgDn> billentyűkkel lapozgathatunk. A szöveg éppen ezt a kis könyvecskét tartalmazza, amelyet akár már félre is tehetünk. Ha elolvastuk az első utasítást, és dolgozni akarunk, akkor bármely más billentyű lenyomásával eltüntethetjük a szöveget és kezdődhet a munka. Program váltáskor a Rendszer Help ugyanott folytatódik, ahol abbahagytuk. Kellemes navigálást.

Általános billentyűk: *Amit érdemes megjegyezni!*

- Rendszer Help:	<Ctrl+F1>	összetett billentyű
- Program Help:	<F1>	funkció billentyű
- nagy lépés előre:	<F10>	funkció billentyű
- nagy lépés hátra:	<F9>	funkció billentyű
- kis lépés előre:	<ENTER>	mező bevitel billentyű
- kis lépés hátra:	<ESC>	kiugrás billentyű
- kereső ablak, egy mezőben:	<TAB>	tabulátor billentyű
- listában navigálás, keresés:	<LE>< FEL>< JOBB>< BAL>	nyílak
- átlépés másik programba:	<Ctrl+F9>	"program" <ENTER>
- kilépés a menübe:	<Ctrl+F9>< ENTER>	

Ha a kurzor egy input mezőben van, akkor az idézőjelek ("") közé írt szöveg mondja meg, hogy mit kell oda írni.

Természetesen az idézőjelek közé bármit be lehet írni. Az alábbiakban azonban az induláshoz az alábbi választásokat javasoljuk:

Német adatbázis: DBGR

1. „gyártmány első karakter” :	g
3. „vevő első karaktere”:	b
5. „munkaszám”:	tetszőleges
6. „mennyiség”:	fogadjuk el a felajánlott értéket
11. „üzem első karaktere”:	p

Magyar adatbázis: DBHU

1. „gyártmány első karakter” :	
3. „vevő első karaktere”:	
5. „munkaszám”:	tetszőleges
6. „mennyiség”:	fogadjuk el a felajánlott értéket

11. „üzem elso karaktere”:

Feltételezett működés (szcenárió):

A mintapéldában egy olyan termelési helyzetet tételezünk fel, amikor a felhasználó a legkevesebbet akar beavatkozni, ennek ellenére a teljes folyamatot számítógéppel naprakészen kívánja irányítani. A rendszer filozófiája szerint a modell készítését innen kell indítani, és csak az indokolt bonyolításokat szabad elfogadni. Az optimális működés eltalálásának ez a titka.

Figyeljük meg, hogy a termelés területén a tételes anyagfelhasználást és a munkalap elszámolást a gépre bíztuk. Úgyszincs olyan üzem, amely ezt naponta rendszeren el tudná végezni. Helyette csak a napi teljesítéseket regisztráló bevétek könyvelését kérjük és idonként leltározást. A napi jelentést a tovább felhasználó üzemben, vagy a raktárban célszeru bevételezni. Utóbbi esetben az üzemek között még áthelyezéseket sem kell végezni. A számítógépes termelés-irányításnak ez az abszolút minimuma. Ennél kevesebbet már nem kérhetünk.

1. Termék struktúra: Nézzünk meg egy terméket!

Funkciók:

- darab- és muveletjegyzék karbantartás
- (gyártási szintek összevonása, megbontása)
- (gyártmány variációk generálása)

Kezelés:

- program behívás: <Ctr+F9>“IDM”< ENTER>
- gyártmány választás: “gyártmány elso karakter”<TAB>
<LE><FEL>< F10>
- beolvas: <F10>
- ablakváltás: <F4>
- egy szintet le: <Ctr+PgDn> (csak gyártott tétel, jele: G)
- egy szintet fel: <Ctr+PgUp> *Most csak nézegetünk!*
- (opciók: módosítás, összevonás, megbontás)
- kilépés a menübe: <Ctr+F9>< ENTER>

Megjegyzés:

A termék struktúrájának a gyártási szinteket kell követni. Amennyiben több szint van a kelletténél, azt összevonással lehet csökkenteni. Kevés szint esetén pedig szint megbontást alkalmazunk. Új darab- és muveletjegyzék generálása egyszeru másolással, vagy paraméterektől függő algoritmusokkal lehetséges.

2. Elokalkuláció: Mibe fog ez nekünk kerülni?

Funkciók:

- elokalkuláció a darab- és muveletjegyzék alapján
- módosítások figyelése, automatikus átszámolás

Kezelés:

- program behívás: <Ctr+F9>“IAF”< ENTER>

- változások automatikus számolása...
- program kapcsoló: <F6>
- költségek és árak: <LE><LE><ENTER> *Csak nézegetünk!*
- navigálás a listán: <LE><FEL><JOBBS><BAL>
- kilépés a menübe: <Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

Az elokalkuláció a gyártmánystruktúra alapján történik. A rendszer beállítható úgy, hogy az elokalkulációs árakat az utókalkuláció automatikusan módosítsa.

3. Szimuláció: Figyelem, vevo igény érkezett!

Funkciók:

- szállítókészség vizsgálat
- vevo rendelés regisztrálás
- (visszaigazoló levél elokészítés)

Kezelés:

- program behívás: <Ctr+F9>"SIM"<ENTER>
- új felvitel: <F7>
- "vevo elso karakter"<TAB><LE><FEL><F10>
- <F10><ENTER>"gyártmány elso karakter"<TAB><LE><FEL><F10>
- <ENTER><ENTER>"mennyiség beírása"<F10>
- tovább:<F10> Indulhat a szimuláció? igen
- gyártási folyamat szimulálás... *Várjuk meg a végét!*
- tovább:<F10>
- Elmenthetok az igények? igen
- kilép:<Ctr+F9>< ENTER>

Megjegyzés:

A programmal rendszeresen már meglévő rendeléseinket is megvizsgálhatjuk, hogy vajon azok reálisan mikorra teljesíthetok.

4. Automatikus tervezés: A gép forog, a felhasználó pihen!

Funkciók:

- gyártási és beszerzési rendelések megtervezése
- a szükséges anyagmozgások, áthelyezések megtervezése

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"RTE"< ENTER>
- automatikus működés... *Várunk a befejezo üzenetre!*
- befejezo üzenet: Nincs több tervezendo tétel - várok
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

Az automatikus tervezés általában éjszaka fut, de bármikor (akár több gépen is) futtatható. Utóbbi esetben a gépek teljesítménye összeadódik.

5. Beszerzési rendelés: Mi hiányzik a raktárból?

Funkciók:

- hiányzó anyagok listája

- felhasználás-fedezet vizsgálata
- adatok módosítása
- kibocsátott rendelés státusz beírás
- megrendelő levél készítés

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"RKA"<ENTER>
- lista behívás:<F10>
- *opcionális:*
  - átrendezés szállító szerint:<Ctr+F4><LE><LE><F10>
  - felhasználás-fedezet vizsgálat:<F6><ENTER> vissza:<F9>
  - módosítások:<F10><ENTER>...<F10> vissza:<F9>
- megrendelendő sorok kijelölése:<Ctr+F2> (vagy egyenként <F2>)
- közös munkaszám adás:<Ctr+K>"munkaszám"<F10>
- levélminta kiválasztás:<TAB><F10>
- nyomtatás állomány létrehozása:<Ctr+W><F10>
- Kibocsátás és levél írás:<F10>
- átlépés levél nyomtatásba:<Ctr+F9>„LEV”<ENTER>
- Vásárlási levél:<LE><F10>
- nyomtatás:<F10>
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A beszerzési rendelések csúszása a szállítások csúszását vonhatja maga után. Ezért a másolásokat mindig át kell vezetni a rendszeren.

6. Raktári bevét: Vigyázat, anyagot hoztak!

Funkció:

- beérkező anyagok raktári könyvelése

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"KBE"<ENTER>
- nyitott beszerzési rendelések:2x<ENTER>"B"<F10>
- tétel keresés:<LE><FEL><F10>
- "szállító levél száma"<F10>
- "mennyiség"<F10>
- Lekönyveli? igen
- következő sor könyvelése... *Könyveljünk le mindent!*
- utolsó sor könyvelése
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

Az info mezővel az anyagbeszerző a raktárosnak, a raktáros a számla ellenőrnék "üzengethet".

7. Számla ellenőrzés: Valakitől számla érkezett, meg kellene nézni!

Funkciók:

- bejövő számlák ellenőrzése
- (számla értékének raktárra terhelése)

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"ZBE"<ENTER>
- számlázatlan beérkezések listája:<F10>
- szállító kiválasztása:<F10>
- számla fejléc adatok kitöltése:<F10>
- lista kiterjesztés:<JOBBS>
- számla sor kiválasztása:<LE><FEL>
- adatok módosítása: 4x<ENTER>
- számla összeg ellenőrzése:<F10>
- egyéb költség:<F10>
- adatbázisba írás:<F10>
- következő szállító kiválasztása... *Ismételjük, amíg van számla!*
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A számla ellenőrzésnél lehetséges van egyéb költségek automatikus szétosztására.

8. Gyártás indítás: Ütemezzük a soronkövetkező feladatokat!**Funkciók:**

- gyártási feltétel ellenőrzés
- gyártás ütemezés
- kapacitás terhelés
- anyag foglalás

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"GYI"<ENTER>
- lista szelekció:<F10>
- program kapcsoló behívása:<F6>
- beállítás ellenőrzése:<LE><LE><LE> (<BAL>) indítás: auto
<LE> terhelés: igen
- kapcsolóból vissza:<ESC>
- <F10>: Automatikus ütemezés indulhat? igen
- automatikus ütemezés... *Foglalkozzunk valami mással!*
- vége:<F10>
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A gyártás ütemezése több variációban is futtatható.

9. Terhelési diagram: Nézzük meg mit csináltunk?*kihagyható***Funkciók:**

- gyártóhely termelési értéke (anyag nélkül)
- gyártási kapacitások terhelés vizsgálata

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"GYT"<ENTER>

- termelés értékben:<F10>
- átlag terhelés:<FEL> az elejére<ENTER><LE><LE>...<ENTER>
- vissza a szelekcióra:<F9>
- választás: "gyártó kapacitás első karakter"<TAB><F10>
- terhelés rajzolás:<F10>
- átlag terhelés:<FEL><ENTER><LE><LE>...
- vissza a szelekcióra:<F9>
- kilép:<Ctrl+F9><ENTER>

Megjegyzés:

Figyeljük meg, hogy ha a gyártási feltételek lehetővé teszik, az ütemezés az indításokat előre hozza. A formális terhelés ílymódon az időszak elején nagyobb lesz, mint a végén. A muhelynek ezáltal no a szabadságfoka.

10. Terhelési lista: *Melyik gépen mit, milyen sorrendben kell csinálni?*

Funkciók:

- gyártó kapacitások terhelései
- (kapacitások helyettesítése)

Kezelés:

- program behívás:<Ctrl+F9>"RFG"<ENTER>
- program kapcsoló:<F6><LE><F10>
- szelekció törlése:<F8>
- lista behívása:<F10>
- átrendezés:<Ctrl+F4><LE><LE>...<F10>
- navigálás:<LE><FEL><JOBBS><BAL>
- vissza:<F9>
- kilép:<Ctrl+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A terhelési lista megmutatja, hogy egy gyártó kapacitáson milyen muveletet mikor, mivel és milyen sorrendben kell elvégezni.

11. Gyártási feladat: *Az üzemnek mit és mikorra kell elkészíteni?*

Funkciók:

- ütemezett gyártási feladat listája
- gyártási elorehaladás figyelése

Kezelés:

- program behívás:<Ctrl+F9>"RKA"<ENTER>
- szelekció gyártóhelyre:"G" (vagy <TAB>) 4x<ENTER>
"üzem első karaktere"<TAB> kiválaszt:<ENTER>
- szelekció az elindított gyártásra:<ENTER><<DEL><DEL>"K"
(vagy <TAB>)
- lista szelekció:<F10>
- navigálás a listán:<LE><FEL><JOBBS><BAL>
- lista nyomtatás:<F5>
- egy sor részletezése:<F10><F10> ablak váltás:<F4>
- vissza:<F9><F9>

- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A gyártási lista megadja a muhely számára a legkorábbi kezdési idopontokat. A befejezést viszont a muhelytol kérjük számon.

12. Anyag áthelyezés az üzembe: *Mi mindent kell összeszedni a gyártáshoz?*

Funkciók:

- az üzembol hiányzó anyagok lekérdezése
- elvitt anyagok raktári könyvelése

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"KKI"<ENTER>
- átlépés a szelekciós ablakba:<F4>
- áthelyező utalványok listája:<F10>
- mennyiségi módosítás:<ENTER><ENTER>
- könyvelésre kijelölés:<Ctr+F2> (vagy egyenként <F2>)
- kijelölt tételek könyvelése:<F10>
- "könyvelési dátum"<F10>
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A gép pontosan kiszámolja, mennyi anyagot kell az üzembe átvinni. Az üzem ennél többet is elvihet. A maradék azonban az üzem készletén marad és legközelebb ennyivel kevesebbet fog kapni.

13. Napi gyártási bevét: *Mit is csináltunk a mai napon?*

Funkciók:

- gyártott termékek raktári bevételezése
- anyag és munkafelhasználás automatikus könyvelése

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"KBE"<ENTER>
- nyitott beszerzési rendelések: 2x<ENTER>"G"(vagy <TAB>)<F10>
- tétel keresés:<LE><FEL><F10>
- tovább:<F10>
- "mennyiség"<F10>
- Lekönyveli? igen
- következő tétel könyvelése...
- utolsó tétel könyvelése
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A napi teljesítések bevételezésekor a gép automatikusan elszámolja az anyagot és a munkalapokat. A tényleges költségeket az utókalkuláció ravasz módon a leltárkorrekción és a költségfelosztáson keresztül fogja meghatározni.

14. Kiszállítás diszponálás: Mit tudunk már kiszállítani és kinek?*Funkciók:*

- megrendelt termékek készlet vizsgálata
- szállítási diszponálás, raktári foglalás

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"SIV"<ENTER>
- készlettel fedezett rendelések szelekciója:7x<ENTER>"Y"<F10>
- vevo rendelések kiválasztása:<F10>
- tételsor kiválasztás:<ENTER>
- diszponálási hely kiválasztás:3x<ENTER>
- raktári foglalás:<F10>
- új tételsor választás:<LE><FEL><ENTER>
- diszponálási hely kiválasztás:3x<ENTER>
- raktári foglalás:<F10> ... *Jöhet a következő!*
- adatbázisba írás:<F10>
- Mentehetok az igények? igen
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A szállítás diszponálásánál lehetőség van az áru összegyűjtésére több raktári rekeszbol egy expediáló helyre.

15. Számlázás: Készítsük el gyorsan a számlát is!*Funkciók:*

- számla készítés
- raktári kivét könyvelés

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"ZKI"<ENTER>
- diszponált szállítások szelekciója:<F10>
- elso számla kiválasztás:<F10>
- fejléc adatok ellenorzése:<F10>
- fizetési mód kiválasztása:<F10>
- számla sorok ellenorzése:<F10>
- kezdó szöveg ellenorzése:<F10>
- befejezo szöveg ellenorzése:<F10>
- számla készítés:<F10>
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

Számlázáskor idegen valuta, több nyelvű számlamaszk és több nyelvű szöveg választása lehetséges. A raktári könyvelés egy lépésben külön lépésben vagy szállítólevél készítéssel együtt történhet.

16. Üzemi leltár: A felhasználás és a könyvelés eltéréseit idonként leltárral korrigáljuk!

Funkciók:

- üzemi készletek ellenőrzése
- készletkorrekciók elvégzése

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"KLF"<ENTER>
- szelekció az üzemre: "üzem első karaktere"<TAB><F10><F10>
- navigálás a listán:<LE><FEL><JOBBS><BAL>
- *opcionális*
  - új leltári mennyiség:<ENTER>"mennyiség"<ENTER>
  - adatbázis írás:<F10>
- kilép:<Ctr+F9><ENTER>

Megjegyzés:

A leltáreltérés értékét az utókalkuláció automatikusan a gyártott termékekre szétosztja. A szétosztás természetes mértékegységben is elvégezhető. Utóbbi esetben lehetőség nyílik a géppel az anyagnormák korrigálására.

17. Zárás elokészítés: Hónap végén zárni akarunk!**Funkciók:**

Átmeneti állapot létrehozása a hibák és elmaradások pótlására, amikor régi és új időszakra könyvelhetünk.

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"VEL"< ENTER>
- <F10>: Indulhat az elokészítés? Igen

- átmeneti állapot: hibák javítása, próbazárás...

- program behívás másodszor:<Ctr+F9>"VEL"< ENTER>
- <LE><LE><LE>: zárás indítás <F10>
- Indulhat a záró folyamat? Mentette az adatokat? igen
- kilépés a menübe:<ENTER>

Megjegyzés:

A gyakorlatban az átmeneti állapot hosszabb ideig is eltarthat. Ez alatt mind a régi, mind az új időszakra lehet könyvelni, valamint próbazárásokat lehet végezni.

18. Zárás: Amikor minden kiderül!**Funkciók:**

- anyag költségek meghatározása
- gyártási költségek meghatározása
- utókalkuláció gyártási szintenként
- forgalom kontírozás fokönyv felé
- üzemi gyorsmérleg

Kezelés:

- program behívás:<Ctr+F9>"ZAR"< ENTER>
- „felosztandó költség” *elfogadjuk ami van*:<F10>

- nyomtató beállítása...
- utókalkuláció folyamata... *Hagyjuk a gépet dolgozni!*
- Gyorsmérleg nyomtatás
- vissza a menübe
- Vége.

Ha Ön idáig eljutott, akkor gratulálunk. Talán el sem hiszi, hogy egy teljes termelési ciklust csinált. És ez nagy állománynál is így működik, csak a szelekciós képernyőn a megfelelő válogatásokat kell elvégezni! Természetesen a valóságban ennél többet kell dolgozni, de a rendszer filozófiájának az az alapja, hogy ha a munka 90 százalékát gyorsan el tudjuk végezni, akkor marad idő a bonyolultabb 10 százalék elvégzésére is.

Egy ilyen rendszer bevezetése természetesen nem megy magától. Az indításhoz mindenképpen egy konfliktus menedzserrel egybekötött vállalat-modellezési tanfolyamot ajánlunk, amely felkészíti az Önök szakembereit az önálló bevezetésre. A sikernek ez a titka.

A professzionális rendszer tulajdonságai:

- konkurens, hálózati működés
- korszerű kliens-szerver architektúra
- központi adatbázis kezelő
- tranzakció védelem: ROLL-BACK funkció
- utolsó állapot visszaállítás: ROLL-FORWARD funkció
- korlátlan, több gépre telepíthető adatbázis
- telefonvonalon távoli irányítás
- személyre szóló jogosultságok.